

**TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE SIKLIĞI EN YÜKSEK
DOĞU KÖKENLİ YEDİ KELİMENİN
ATASÖZÜ OLUŞTURMA DURUMU**

*Meryem EKER**

ÖZET

Orhun Türkçesinde alıntı kelimeler yok denecek kadar azdır. Uygur Türkçesi döneminde ise değişik din ve kültürlerin etkisiyle Türkçede alıntı kelimelerin sayısı epeyce artmıştır. Türklerin İslamiyeti kabul etmelerinden sonra genel olarak “Doğu Kökenli Kelimeler” olarak da tanımlanan Arapça ve Farsça kelimeler Türkçe içerisinde yoğunluk kazanmıştır.

Bir kelimenin atasözlerinde kullanılabilmesi için bulunduğu kültür dairesinin insanları tarafından uzun yıllar kullanılması ve benimsenmesi gerekir. Türkçede çok eskiden beri kullanılan Arapça ve Farsça kelimeler, dilimizde atasözleri içerisinde de yer almıştır.

Biz bu çalışmamızda İlyas Göz'ün *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* adlı eserinden de faydalanarak sıklığı en yüksek doğu kökenli yedi kelimenin atasözleri oluşturma durumlarını ele alacağız.

Arapça ve Farsçadan dilimize geçen sıklığı en yüksek 27 kelimedenden 7 kelime atasözleri içerisinde kullanılmıştır. Bu durum; *insan, dünya, adam, para, devlet, fazla, her* kelimelerinin alıntı kelimeler olmalarına rağmen benimsendiğini ve atasözlerinde yer alacak kadar hayata aksettini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi, Atasözü, Sıklığı en yüksek, Doğu kökenli.

* Öğrenci, Fatih Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, meryem.eker@gmail.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

PROVERB CREATING STATUS OF COMMON HIGHEST-FREQUENCY SEVEN WORDS OF EASTERN DESCENT IN THE TURKISH

ABSTRACT

Quoted words are too few in Orkhon Turkic. However, in the period of Uygur Turkic quoted words have increased fairly in Turkish by the effect of different religions and cultures. Arabic and Persian words as defined "Eastern descent Words" have gained intensity in Turkish after Turks accepted Islam.

To use a word in proverbs by people of the culture circle and adoption should be used for many years. Arabic and Persian words are used from immemorial time in Turkish, our language was also included in proverbs.

During this study we has also benefited from the work *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* of İlyas Göz. So, we have discussed proverb creating status of common highest-frequency seven words of eastern origin.

7 words of 27 common highest-frequency quoted words of Arabic and Persian used in proverbs. This case shows that human, world, man, money, government, too, every words have been adopted and reflected to life despite the quoted words.

Key Words: Turkey Turkish, Proverb, The Highest-Frequency, Eastern Descent.

Giriş

Diller arası alış verişler öğrenme ve öğretmeler sürecinin doğal bir sonucu olarak o dillerin konuşurlarının çeşitli düzlemlerdeki karşılıklı ilişkilerinden doğar. İnsanlık tarihi boyunca her kişi ya da topluluk, kendisinininkinden farklı coğrafyalarda yaşayan ve farklı bilgilendirme yollarından geçmiş başka kişi ya da topluluklardan yeni şeyler öğrenir ve öğrendiklerinin adını da kendi diline taşır (Karaağaç 2004, 7). Bunun tabii bir sonucu olarak da dillerde pek çok alıntı kelime mevcut olur.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Türkçe, bugün yaşayan dillerin en köklülerinden biridir ve mekânca da geniş bir coğrafyaya sahiptir. Türkler, bu geniş tarih ve coğrafya içinde birçok devlet kurmuşlar, çevrelerinde yer alan milletler ile pek çok kelime alış verişinde bulunmuşlardır.

Orhun Türkçesinde alıntı kelimeler yok denecek kadar azdır. Uygur Türkçesi döneminde ise değişik din ve kültürlerin etkisiyle Türkçede alıntı kelimelerin sayısı epeyce artmıştır. Türklerin İslamiyeti kabul etmelerinden sonra “Doğu Kökenli Kelimeler” olarak da tanımlanan Arapça ve Farsça kelimeler Türkçe içerisinde yoğunluk kazanmaya başlamıştır.

İslamiyeti kabul etmiş olan Türkler, yeni dinle ilgili bilgi edinmek için Arapça kaynaklara yönelmişler, ardından ihtiyaç duydukları Arapça kelimeleri kullanmaya başlamışlar; böylece Türkçedeki alıntı kelimelerin sayısı artmıştır. Öte yandan Türk edebiyatı, uzun yıllar Fars edebiyatından etkilenmiş; bu etkilenmeler sonucunda birçok Farsça kelime Türkçeye girmiştir (Kara 2004, 103).

“Atasözleri, uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş kalıplaşmış ifadelerdir” (Akalin vd. 2005, 140). Eski Türkçede “sav” , Oğuz sahasında Arapçanın tesiri ile “mesel veya darb-ı mesel” kelimeleriyle de ifade edilen atasözleri (Altun 2004, 80), bir hikmet taşıyan, özlü söz mahiyetinde klişe haline gelmiş sözlerdir. Atasözleri, bir vaka veya oluşumun eş veya benzer manasını ihtiva eden bir halk düşüncesini veya felsefesini dile getirir ve mutlaka bir hüküm taşır.

Atasözleri, görünen anlamından ziyade asıl ikinci ve derin anlamı ifade eden, anlamı çok yoğun anonim sözlerdir. Genellikle bir veya iki cümleden oluşan kısa, açık ve net ifadelerdir.

Atasözleri; deyimlerden farklı olarak, bir olayı veya bir işi temsil yoluyla anlatırken aynı zamanda hüküm de verir. Deyimler; birkaç kelimedenden oluşan ve genellikle mastar biçiminde olan kalıplaşmış ifadelerdir. Atasözleri ise genellikle tam bir yargı bildiren bir ya da iki cümleden oluşan kalıplaşmış ifadelerdir. Bu cümlelerde en çok geniş zaman kipi, kimi zaman (öğüt olan atasözlerinde) ise emir kipi kullanılmıştır. Başka kiplerle kurulmuş atasözleri daha azdır. Bunlarda ve fiili söylenmemiş olanlarda ya geniş zaman ya emir anlamı gizlidir (Aksoy 1987, 20).

Atasözleri; ait olduğu toplumun duygu, düşünce inanç ve kültür yapısıyla beraber dil özelliklerini de yansıtır. Bu sözlerde kullanılan kelimeler tüm halka mâl olmuş, çağrışımı zengin ve cümlede ait oldukları bağlamdan asla çıkarılamaz niteliklere sahiptirler. Bir kelimenin atasözlerinde kullanılabilmesi için

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

bulunduğu kültür dairesinin insanları tarafından uzun yıllar kullanılması ve benimsenmesi gerekir.

Türk atasözlerinde yer alan kelimelerin büyük bir kısmı Türkçe kökenli kelimeler olmakla birlikte, bu sözlerde yer alan alıntı kelimelerin sayısı da az değildir. Yabancı kökenli kelimelerin atasözlerinin içerisinde kullanılabilmesi için uzun yıllar boyunca o milletin hayatı içinde kendine yer bulması gerekmektedir. Türkçede çok eskiden beri kullanılan Arapça ve Farsça kelimeler, dilimizde atasözleri içerisinde de yer almıştır. Bu da göstermektedir ki; yüzyıllar öncesinde Türkçenin bünyesine dâhil olan Arapça ve Farsça pek çok kelime Türkler tarafından kabul görmüş, özümsemiş ve kültürel miras içerisinde aktarılagelmiştir.

Biz bu bildirimizde İlyas Göz'ün *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü* adlı eserinden de faydalanarak sıklığı en yüksek Doğu kökenli kelimelerin atasözleri içinde kullanılma durumlarını ele alacağız.

Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü, Türkçedeki kelimelerin sıklığı konusunda yapılmış ilk ve tek çalışmadır. Sözlük oluşturulurken; Türkçe yazılmış 338 adet kitap, 142 adet dergi, 365 günlük en çok okunan iki gazete ve muhtelif yazılı metinlerde geçen bir milyon kelime taranarak yazılı dildeki kullanım sıklıkları belirlenmiştir. Türkçede en sık kullanılan 22.693 kelime sözlükte alfabetik sıraya ve sıklık derecelerine göre farklı iki şekilde sıralanmıştır.

Biz, bu bildirimizde Türkiye Türkçesinde en fazla kullanılan Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin atasözü oluşturma durumlarını ele alacağız. Çalışmamızın bir bildiri sınırını aşmaması için; bu kelimelerden 902'inci sıklığa kadar olanları, "Türkiye Türkçesinde Sık Kullanıldığı Halde Atasözleri İçerisinde Yer Almamış Kelimeler" ve "Sıklığı Yüksek Olup Atasözlerinin İçerisinde Yer Alan Kelimeler" olarak iki farklı kategoride değerlendirdik.

Türkiye Türkçesinde 902'inci sıklık derecesine kadar sıklığı en yüksek olan, atasözleri içinde kullanılan ve kullanılmayan Arapça ve Farsça kökenli kelimeleri aşağıda sıralıyoruz:

Ar. *kadar* (3527)¹, Ar. *insan* (3352), Far. *her* (2924), Ar. *şey* (2549), Far. *ki* (2471), Ar. *zaman* (2394), Ar. *ya* (2377), Ar. *dünya* (1761), Ar. *hal* (1583), Far. *hiç* (1509), Ar. *veya* (1405), Ar. *şekil* (1328), Far. *hem* (1274), Far. *çünkü* (1226), Ar. *taraf* (1207), Ar. *adam* (1169), Far. *diğer* (1136), Far. *hep* (1104), Far. *para* (1046),

¹ Parantez içerisindeki rakamlar, kelimelerin sıklık sırasını göstermektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Ar. *hayat* (1024), Far+ T *sadece* (1013), Ar. *fazla* (990), Ar. *ân* (976), Ar. *yani* (950), Far. *hemen* (929), Ar. *saat* (926), Ar. *devlet* (902).

Çalışmamızda ele aldığımız bu 27 kelimedenden 17 tanesi (*kadar, insan, şey, zaman, ya, dünya, hâl, veya, şekil, taraf, adam, hayat, fazla, ân, yani, saat, devlet*) Arapça kökenli, 9 tanesi (*her, ki, hiç, hem, çünkü, diğer, hep, para, hemen*) Farsça kökenlidir. *sadece* kelimesi ise (*sade+ce*) şeklinde Farsça-Türkçe bir kelimedir.

Türkçeye Arapça ve Farsçadan geçmiş olan bu 27 kelime, Türkiye Türkçesi yazı dilinde en çok kullanılan kelimelerdir. Bunlar, hem Türk edebî eserlerinde en çok kullanılan kelimeler hem de günlük konuşma dilinde işletilen kelimelerdir. Bu da göstermektedir ki; *insan, dünya, adam, para, saat, hayat, devlet* gibi insan hayatıyla ilgili en önemli ifadeler Türk milletinin hayatında bu alıntı kelimelerde karşılık bulmuştur.

Üzerinde durduğumuz bu kelimeler yazı ve konuşma dilinde büyük bir öneme sahip olmasına rağmen, bu kelimelerin tamamı atasözleri içinde yer almamıştır. Bu kelimelerden *insan, her, dünya, adam, para, fazla, devlet* olmak üzere sadece 7 tanesi atasözü oluşturabilmiştir. Diğer 20 kelime ise sıklıkları yüksek olduğu halde atasözlerine dâhil olmamışlardır.

Bu sebeple biz, Doğu kökenli bu 27 kelimeyi bildirimizde atasözü oluşturup oluşturamalarına göre iki farklı kategoride inceleyeceğiz:

1. Türkiye Türkçesinde Sık Kullanıldığı Halde Atasözleri İçerisinde Yer Almamış Doğu Kökenli Kelimeler

Türkiye Türkçesinde sık kullanılan Doğu kökenli kelimeleri belirledikten sonra, Türk Dil Kurumunun yayımladığı *Türkçe Sözlük*'ten ve Ömer Âsım Aksoy'un *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*'nden tarama yaparak bunların atasözleri içinde kullanılıp kullanılmadığını belirledik. Sonuç olarak; bu 27 kelimedenden 20 tanesi ile hiç atasözü oluşturulmadığını tespit ettik. Bu kelimeleri, Türkiye Türkçesinde geçme sıklığına göre aşağıda veriyoruz:

Ar. *kadar* (3527), Ar. *şey* (2549), Far. *ki* (2471), Ar. *zaman* (2394), Ar. *ya* (2377), Ar. *hâl* (1583), Far. *hiç* (1509), Ar. *veya* (1405), Ar. *şekil* (1328), Far. *hem* (1274), Far. *çünkü* (1226), Ar. *taraf* (1207), Far. *diğer* (1136), Far. *hep* (1104), Ar. *hayat* (1024), Far. + T. *sadece* (1013), Ar. *ân* (976), Ar. *yani* (950), Far. *hemen* (929), Ar. *saat* (926).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Atasözleri içinde kullanılmayan bu Doğu kökenli kelimelerden 12 tanesi (*kadar, şey, zaman, ya, hâl, veya, şekil, taraf, hayat, ân, yani, saat*) Arapça kökenli, 7 tanesi ise (*ki, hiç, hem, çünkü, diğer, hep, hemen*) Farsça kökenli kelimelerdir. *sadece* kelimesi ise (*sade+ce*) şeklinde Farsça-Türkçe bir kelimedir.

Atasözleri içinde hiç yer almayan bu kelimelerin özelliklerine bakılacak olursa, bu kelimelerin büyük bir kısmının edat veya bağlaç olduğu görülebilir. *ki, kadar, ya, veya, hem, çünkü* bu türden kelimelerdir.

2. Türkiye Türkçesinde Sık Kullanılan Ve Atasözleri İçerisinde Yer Alan Doğu Kökenli Kelimeler

Bu kısımda ise atasözleri içerisinde kullanılan sıklığı yüksek Doğu kökenli kelimelere yer vereceğiz. Daha önce de belirttiğimiz gibi çalışmamızın bildiri sınırını aşmaması için belirli bir sıklık derecesine (902) kadar olan kelimeleri ele aldık. Bu kelimeler arasından sadece 7 tanesi atasözleri içinde yer almaktadır. Bunları, Türkiye Türkçesindeki kullanım sıklığına göre aşağıda veriyoruz:

Ar. *insan* (3352), Far. *her* (2924), Ar. *dünya* (1761), Ar. *adam* (1169), Far. *para* (1046), Ar. *fazla* (990), Ar. *devlet* (902).

Atasözleri içinde kullanılan bu Doğu kökenli kelimelerden 5 tanesi (*insan, dünya, adam, fazla, devlet*) Arapça kökenli, 2 tanesi ise (*her, para*) Farsça kökenli kelimelerdir.

Bu kelimelerin atasözü oluşturma oranlarına bakılacak olursa; *her* kelimesinin 26, *insan* imesinin 16, *dünya* kelimesinin 12, *adam* kelimesinin 10, *para* kelimesinin 4, *devlet* kelimesinin 2, *fazla* kelimesinin 1 tane atasözü oluşturduğu görülmektedir. Bu oranı yaklaşık olarak yüzdelik dilimle ifade edecek olursak; *her* kelimesinin % 36, *insan* kelimesinin %23, *dünya* kelimesinin % 17, *adam* kelimesinin % 14, *para* kelimesinin % 6, *devlet* kelimesinin %3, *fazla* kelimesinin % 1 oranında atasözleri içinde yer aldığı söylenebilir.

Hayat içerisinde bir kelimenin çok fazla yeri varsa onun kullanım sıklığı yüksek olabileceği gibi, bu tür bir kelimenin atasözleri ve deyimler içerisinde kullanılması da mümkün olacaktır. Atasözleri, bir milletin kültürel mirası içinde şüphesiz önemli bir yere sahiptir.

Türkçede sıklıkla kullanılan bu Doğu kökenli 7 kelimenin pek çok atasözü içinde yer alması da bu kelimelerin ne kadar değer gördüğünün bir göstergesidir. Bu kelimeler asırlar öncesinde çeşitli yollarla Türkçeye dâhil olmuş ve o günden bu güne hayatımız içinde büyük bir öneme sahip olmuştur. Örneğin; *insan, adam* kelimeleri

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

kendimizi ifade etmek için sıklıkla kullandığımız kelimelerdendir. İnsan hayatında tartışılmaz büyük bir yer tutan ve bir sembol olan *para*, etrafımızı kuşatan ve pek çok esere konu olan *dünya*, toplum düzeninin inşasını ve devamını sağlayan ve insan için çok önemli bir unsur olan *devlet*, yine *pek* çok şeyi ifade etmek için başvurduğumuz *fazla*, *her* gibi kelimeler çok sık kullandığımız Doğu kökenli kelimelerdir. Bu bakımdan bu kelimelerin birçok atasözünde kullanılmış olması da son derece tabiidir.

Bunlardan *insan*, *dünya*, *adam*, *para*, *devlet* kelimeleri sözcük türü olarak isimdirler. *Her* ve *fazla* kelimeleri ise sayı sıfatıdır. Sıfatların da isim grubu içine dâhil olduklarını düşünürsek bu kelimelerin tamamı isimdir diyebiliriz. Bu özelliğin de bu kelimelerin dilimizde ve atasözlerinde sıklıkla kullanılmasını sağlayan önemli bir etken olduğunu söyleyebiliriz.

Bu kelimelerin dilimizde hangi atasözlerinde kullanıldığını *Türkçe Sözlük*'ten ve Ömer Âsım Aksoy'un *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*'nden tarama yaparak tespit ettik. Bu kelimelerin yer aldığı atasözlerini aşağıda veriyoruz:

Ar. insan (3352):

İnsan ayaktan, at tırmaktan kapar.

İnsan beşer, kuldur şaşar.

İnsan çeşit çeşit, yer damar damar.

İnsan doğduğu yerde değil, doyduğu yerde

İnsan gönlünün artığını söyler.

İnsanın adı çıkacağına canı çıksın.

İnsanın alacası içinde, hayvanın alacası dışında.

İnsanın eti yenmez, derisi giyilmez; tatlı dilinden başka nesi var?

İnsan insanın şeytanıdır.

İnsan kendini beğenmese çatlar.

İnsan kıymetini insan bilir.

İnsan konuşa konuşa, hayvan koklaşa koklaşa

İnsan kuş misali.

İnsan sözünden, hayvan yularından tutulur.

İnsan yedisinde ne ise yetmişinde de odur.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

İnsan yükü ağırdır.

Far. her (2924):

Her ağacın meyvesi olmaz.

Her ağaçtan kaşık olmaz.

Her boyayı boyadı bir fıstıki yeşil (mi) kaldı?

Her çiçek koklanmaz.

Her çok azdan olur.

Her dağın derdi kendine göre

Her deliğe elini sokma, ya yılan çıkar ya çıyan.

Her düşünüş bir öğreniş.

Her firavunun bir Musa'sı çıkar.

Her gün baklava börek yense bıklılır.

Her horoz kendi çöplüğünde öter.

Her işin (veya şeyin) başı sağlık.

Her işte bir hayır vardır.

Her kaşığın kısmeti bir olmaz.

Her koyun kendi bacağından asılır.

Her kuşun eti yenmez.

Her sakaldan bir tel çekseler köseye sakal olur.

Her şeyin vakti var, horoz bile vaktinde öter.

Her şeyin yokluğu yokluktur.

Her taş baş yarmaz.

Her yiğidin bir yoçurt yiyişi vardır.

Her yiğidin gönlünde bir aslan yatar.

Her yokuşun bir inişi, her inişin bir yokuşu vardır.

Her zaman eşek ölmez, on köfte on paraya olmaz.

Her zaman gemicinin istediği rüzgâr esmez.

Her ziyan bir öğüttür.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Ar. dünya (2924):

Dünya ahiret kardeşim (veya bacım) (olsun).

Dünya bir, işi bin

Dünyada tasasız baş bostan korkuluğunda bulunur.

Dünya durdukça durasın!

Dünya malı dünyada kalır.

Dünyanın ucu uzundur.

Dünya ölümlü, gün akşamlı

Dünya Süleyman'a bile kalmamış.

Dünya tükenir, yalan tükenmez.

Dünya varmış.

Dünya yıkılsa umurunda değil.

Dünyayı sel bassa ördeğe viz gelir.

Ar. adam (1169):

Adam adama gerek olur.

Adam adama yük değil, can gövdeye mülk değil.

Adam adamdan korkmaz, utanır.

Adam adamı bir kez aldatır.

Adamın adı çıkacağına canı çıksın.

Adamın iyisi işbaşında (veya alışverişte) belli olur.

Adamın kötüsü olmaz, meğer züğürt ola.

Adamın yere bakanından, suyun yavaş akanından kork!

Adam olacak çocuk bokundan belli olur.

Adam olana bir söz yeter.

Far. para (1046):

Paranın yüzü sıcaktır

Para parayı çeker

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

Parayı araya değil, paraya vermeli

Parayı veren düdüğü çalar

Ar. fazla (990):

Fazla mal göz çıkarmaz.

Ar. devlet (902):

Devlet adama ayağıyla gelmez.

Devlet oğul, mal tahıl, mülk değirmen

Atasözleri cümlelerden oluştuğu için, bunlarda kullanılan kelimeler o cümlenin bir ögesini teşkil eder. Yukarıdaki atasözlerine baktığımız zaman da; *insan, dünya, adam, para, devlet, fazla* kelimelerinin bu cümlelerde çok büyük oranda özne olarak yer aldığını görmekteyiz. Bu durum, bu kelimelerin atasözlerinde çok önemli bir konuma ve vazifeye sahip olduğunu göstermektedir. *Her* kelimesi ise çeşitli kelimelerden önce gelerek cümlelerde özne, dolaylı tümleç, zarf tümleci gibi pek çok görevde kullanılmıştır.

Bu atasözlerinde ve kelimelerin kullanımında dikkat çeken önemli bir husus da, ele aldığımız bu Doğu kökenli 7 kelimenin bütün atasözlerinde cümlelerin en başında yer almasıdır. Bu kelimelerin bütün atasözlerinin en başında yer alması, bunların cümlelerde genellikle özne olarak kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Özne, tümleç, yüklem sırasıyla oluşturulan Türkçe cümle yapısına uygun olarak bu kelimeler özne göreviyle cümlelerin başında yer almıştır. Bu da yine bu kelimelerin atasözlerinde sahip oldukları değeri ve vurgulanmak istenen unsur olduklarını göstermektedir.

Ayrıca bu kelimeler arasından özellikle *insan* ve *adam* kelimeleri cümlelerde yan yana tekrarlanmış ve karşılaştırma yapılmıştır. Böylece, kendimizi ifade etmek için kullandığımız bu kelimeler dolayısıyla diğer insanlarla ilgili olan münasebetlerimiz de dile getirilmiştir.

Sonuç

Türklerin yüzyıllardır Doğu kavimleriyle olan çeşitli münasebetlerinin tabii bir sonucu olarak Türkçeye geçen bu 27 kelimenin sıklığı en yüksek kelimeler arasında yer alarak dilimizde ayrı bir öneme sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bu kelimelerin, kültürel birikimimiz içinde önemli bir unsur olan ve milletlerin ortak his,

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

düşünce ve anlayışını dile getiren atasözleri içinde yer alması bir o kadar önem taşımaktadır. Çünkü Batı kökenli kelimeler, bu özelliğe pek sahip değildir.

Türkçede kullanım sıklığı yönüyle büyük bir öneme sahip olan bu kelimelerden 20 tanesi atasözlerinde yer almazken; 7 tanesi kullanılmaktadır. Bu sebeple bu 7 kelime dilimiz ve kültürümüz açısından daha büyük bir değere sahiptir. Bu durum; *insan, dünya, adam, para, devlet, fazla, her* kelimelerinin alıntı kelimeler olmalarına rağmen tam anlamıyla benimsendiğini ve atasözlerinde yer alacak kadar hayata aksettiğini göstermektedir. Atasözleri ile birlikte geçmişten günümüze kadar gelen bu Doğu kökenli kelimeler öyle görülüyor ki, hiç değer kaybetmeden gelecek kuşaklara da aktarılacaktır.

KAYNAKÇA

- AKALIN Şükrü Haluk vd., **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2005.
- AKSOY Ömer Âsım, **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1- Atasözleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1984.
- ALTUN Mustafa, “Türk Atasözleri Üzerine Sentaktik Bir İnceleme”, **Akademik Araştırmalar Dergisi**, S: 21 (2004), s.79-91.
- GÖZ İlyas, **Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2003.
- KARAAĞAÇ Günay, **Türkçenin Dünya Dillerine Etkisi**, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.
- KARA Mehmet, **Ayrı Düşmüş Kelimeler**, Çağlar Yayınları, Ankara 2004.